

Cele lekcji – wymagania ogólne

- ◆ wyjaśnienie znaczenia wolności i prawdy w życiu człowieka;
- ◆ ukazanie Chrystusa jako źródła życia w wolności i prawdzie.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- rozumie, że życie w wolności jest równoznaczne z dążeniem do prawdy;
- podaje definicję prawdy i wolności;
- wskazuje we współczesnym świecie zafałszowane rozumienie prawdy i wolności.

Wartości

- ◆ trud samowychowania, podporządkowanie się prawdzie;
- ◆ postawa prawdomówności;
- ◆ życie w wolności;
- ◆ unikanie wszelkich form zniewolenia.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Metoda – rozmowa kierowana. Nauczyciel odczytuje fragment Ewangelii wg św. Mateusza o bogatym młodzieńcu (19, 16-22). Uczniowie interpretują postawę młodzieńca, jego rozterki i wątpliwości. Nauczyciel wyjaśnia, że młodzieniec z jednej strony wie, że może wszystko, z drugiej jest świadom, że nie wszystko jest dobre, dlatego w spotkaniu z Jezusem szuka właściwej drogi życia.

Podsumowanie: słowa Jezusa: „Jeżeli będziecie trwać w nauce mojej, będziecie prawdziwie moimi uczniami i poznacie prawdę, a prawda was wyzwoli” (J 8, 31-32) przekonują nas, że życie według Jezusowych pouczeń to warunek życia w prawdzie i wolności. Wskazania dane młodzieńcowi pozwalają łączyć prawdę z wolnością.

Rozwinięcie tematu

Metoda – dyskusja. Nauczyciel zaprasza uczniów do dyskusji, stawiając następujące pytania:

1. Wiara w Boga – pomaga czy przeszkadza być wolnym i żyć w prawdzie?
2. Dekalog – czyni wolnym czy ogranicza wolność?
3. Kodeks drogowy – przeszkadza czy pomaga w bezpiecznym poruszaniu się po drodze kierowców i pieszych?
4. Zasady dobrego wychowania – pomagają żyć czy przeszkadzają?
5. Mówienie prawdy – opłaca się czy przynosi szkodę?

Dodatkowo nauczyciel prosi uczniów o podawanie przykładów z życia. Na podstawie wypowiedzi i przykładów uczniowie formułują definicję wolności i prawdy.

Podsumowanie: prawda służy wolności. Człowiek musi umieć używać swej wolności w prawdzie. To czyni go prawdziwie wolnym. Życie oparte na kłamstwie zniewala. Kto chce czuć się wolnym, musi używać swojej wolności do tego, co jest prawdziwym dobrem.

Św. Jan Paweł II, *Veritatis splendor*: „Blask Prawdy jaśnieje we wszystkich dziełach Stwórcy, w szczególności zaś sposób w człowieku, stworzonym na obraz i podobieństwo Boga (por. Rdz 1, 26): prawda oświeca rozum i kształtuje wolność człowieka, który w ten sposób prowadzony jest ku poznaniu i umiłowaniu Pana”.

Zakończenie

Metoda – świadectwo. Nauczyciel zachęca uczniów do podzielenia się swoim doświadczeniem słowami: „Podaj momenty w swoim życiu, kiedy czułeś się naprawdę wolny, a kiedy czułeś, że twoja wolność była znacznie ograniczona? Jak wtedy się czułeś? Czy bycie wolnym jest radością czy ciężarem?”.

Podsumowanie: św. Jan Paweł II „Człowiek jest powołany do wolności. Nie ma wolności bez odpowiedzialności i bez umiłowania prawdy. Chrystus uczy, że najwspanialszym wypełnieniem wolności jest miłość, która urzeczywistnia się w oddaniu i służbie. Prawdziwie wolny jest ten, kto potrafi stawiać sobie ograniczenia. To, co w pierwszej chwili wygląda na ograniczenie, w rzeczywistości może okazać się przestrzenią prawdziwej wolności.

Wolność wymaga wielkoduszności i gotowości do ofiar, wymaga czujności i odwagi. Jeśli ktoś doświadczył miłości, doświadczył również wolności.

Dzisiaj cieszymy się z odzyskanej wolności, ale wolności nie można tylko posiadać i używać. Trzeba ją stale zdobywać przez prawdę. Wolność kryje w sobie dojrzałą odpowiedzialność ludzkich sumień, która z tej prawdy wynika. Może ona być użyta dobrze lub źle, na służbę dobra prawdziwego lub fałszywego, pozornego”.

<https://www.centrumjp2.pl/list-od-jana-pawla-ii-o-wolnosc/> (dostęp: 5.03. 2021).

Notatka

- Wolność człowieka jest ograniczona tak, jak ograniczony jest sam człowiek. Właśnie dlatego wolność nie jest tym samym co dowolność działania, a podstawowym warunkiem właściwego wykorzystania wolności jest respektowanie nierozzerwalnej więzi, jaka istnieje między wolnością a prawdą.
- Kierując się prawdą w podejmowanych wyborach, człowiek zyskuje poczucie pewności co do właściwego korzystania z daru wolności. Prawda wychowuje i chroni ludzką wolność.

Ks. Marek Dziewiecki: *Wolność nie istnieje bez prawdy*,
https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TM/wolnosc_niebezpr.html (dostęp: 3.03.2021).

Korelacja z edukacją szkolną

- ◆ filozofia – filozoficzne koncepcje wolności;
- ◆ historia – ideologia systemów totalitarnych – łamanie prawa do wolności i negacja prawdy obiektywnej.

Inne możliwości realizacji

Nauczyciel może w dyskusji wykorzystać następujące cytaty św. Jana Pawła II:

- Człowiek jest powołany do wolności.
- Nie ma wolności bez odpowiedzialności i bez umiłowania prawdy.
- Wolność jest człowiekowi dana i zadana, by ukazywała prawdę o dobru.
- W przykazaniu miłości Boga i człowieka wolność znajduje najpełniejsze urzeczywistnienie, bo jest ona dla miłości.
- Jeśli człowiek chce być wolny, musi budować swoją wolność na fundamencie obiektywnej prawdy.
- Wolność jest wielkim dobrem wówczas, kiedy umiemy świadomie jej używać do tego wszystkiego, co jest prawdziwym dobrem.
- Chrystus uczy, że najwspanialszym wypełnieniem wolności jest miłość, która urzeczywistnia się w oddaniu i służbie.
- Prawdziwie wolny jest ten, kto potrafi stawiać sobie ograniczenia.
- To, co w pierwszej chwili wygląda na ograniczenie, w rzeczywistości może okazać się przestrzenią prawdziwej wolności.
- Kluczową sprawą dla pokoju jest kwestia wolności religijnej.
- Człowiek jest wolny, ponieważ ma zdolność wyboru.
- Być wolnym to móc i chcieć wybierać, to żyć zgodnie ze swym sumieniem.
- Wolność nie daje nieograniczonych przywilejów. Kto tak ją pojmuje, naraża wolność na śmiertelny cios.

- Człowiek wolny jest przede wszystkim zobowiązany do prawdy.
- Nie ma wolności bez prawdy.
- Nie ma wolności bez miłości.
- Nie ma wolności bez solidarności.
- Nie ma wolności bez ofiar.
- Nie ma wolności bez sprawiedliwości.
- Idea wolności może być przeniesiona w realia życia tylko tam, gdzie ludzie wspólnie są o niej przekonani i nią przeniknięci, świadomi niepowtarzalności i godności człowieka oraz jego odpowiedzialności przed Bogiem i ludźmi.
- Tam – i tylko tam – gdzie wspólnie opowiadają się za wolnością i walczą o nią solidarnie, może ona zapanować i przetrwać.
- Wolności jednostki nie da się oddzielić od wolności wszystkich innych ludzi.
- Wolność jest w niebezpieczeństwie tam, gdzie ludzie ograniczają swe spojrzenia tylko do kręgu własnego życia i nie są gotowi angażować się bezinteresownie na rzecz innych.
- Wolność przeżywana solidarnie wyraża się w działaniu na rzecz sprawiedliwości w dziedzinie politycznej i społecznej, i kieruje wzrok ku wolności innych.
- Wolność wymaga wielkoduszności i gotowości do ofiar, wymaga czujności i odwagi.
- Wolność jest niezwykle cenną wartością, za którą trzeba płacić wysoką cenę.
- Nikt nie może się uchylać od osobistej odpowiedzialności za wolność.
- Jeśli, ktoś doświadczył miłości, doświadczył również wolności.

<http://www.sp1wadowice.iap.pl/patron-szkoly/219-nauczanie-jana-pawla-ii?start=3> (dostęp: 5.03.2021).